

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 64.

Fylke:

Sør-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Saknedal og Biddal, delvis Singås og Støren (pne)

Emne: Død og begravelse.

Bygdelay:

Alle bygdelayer (grunder)

Oppskr. av: Svein Malen,

Gard:

alle.

(adresse): Svein Malen,

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Herr. Trathauger f. den 8. - 12. - 1882

SVAR	
1.	Forskjellige lyder. Ulyd. Rev. - og ånger.
2.	Et kross på veien der man gikk. Gjora varslar vitjing av framand.
3.	Nei dette har eg ikkje høyrte om.
4.	Tankelesarane. Singåsgeiten forutser sin eigne død.
5.	Denne kalte det "hus". Det var eit sikkert tegn. Fikk den ikkje bort-
6.	Nei
7.	Har ikkje hørt om det.
8.	— — —
9.	— — —
10.	Forskjellig, men brolig bjelden
11.	Det ikkje
12.	Særlig mere slekkinger og uenues.
13.	Det hende, men bjelden.
14.	Flytta, slokne "Stoppetiv" om dei som hadde litt mykje vout.
15.	Det kjendes på om nakkhvirelen var stiv eller myk og bølge.
16.	Nei. Har ikkje høyrte om noka som det har vore tvilsomt om solis
17.	Ja, salmebok eller postil eller bibel under haka
18.	Ja salmebok, postill eller bibel under haka.
19.	Ja. For å hjelpe til å stelle liket
20.	Noen av familien bar fram dødsbodek og noen av granne-
21.	Nei
22.	Åpnet vinduet. Kvitt for vindene
23.	Så snart kisten var ferdig.
24.	Ofte på et bord.

men kunne
bort et brød
var imbrødt

hadt til grav-
ferde.

13883

13883

2

25. Nei, ikke vites. Har aldri hørt om dette.
- 1) 26. Formentlig fra eldre tid, da det kanskje bruktes kalven i Sverige ^{eller kanskje en kalven i Sverige}.
27. Etter at drevet var skilt.
28. Det har jeg ikke hørt.
29. Ja.
30. Ganske straks.
31. Naboene med forskjellige hjelp.
32. Nei, men svart f. Bødal brukte den og strømper og
33. Ja. 2 skjorte på like. (Kanskje det er ein Østerdalskikk)
34. Ja.
35. Det har jeg ikke hørt.
36. Ja.
37. Ikke her.
38. Snepe lik
39. Bare a likkleder. (f. Bødal sa siime "liklakan".
40. Liklakan. Det skulle dekke kroppen så nær som hodet
41. Ja.
42. f. underkleder, i linnet og strømper.
43. Ja
44. Ja, for i tiden ja.
45. Og har sett at fetsolone, har vært synlig ja, men om dette har ^{og var forst skinn kan og ikke seid.}
46. Strømper. skulle de ha, men ikke sko.
47. Ikke menn, men kvinner
48. Myrketvans forgifte kvinner (Den kvinnen som ^{dykke kvinner skulle ha} ^{de hadde} båret som broed
49. Det ikke
50. Blander på klærne.
51. Fra ca. 1900 tallet, heller noko seinere i mange av Gaidalsbygderne.
52. Ja, av papir
53. "Svøp" er alminnelig nemning her og.
54. Det aller eldste og minnest tridde dette, men i siime hørte
55. kunne det vera farleg og. (Det galt nådelause)
56. Nei
57. Har ikke hørt om det.
58. For eldre folk ferdig.
59. Min bestefar brukte bra trenagler. Siden speker.

1) 26

Dette her kan det vel vera britanial om. Personlig har og den trit at det var det som likest lag på stier på og med dødsannestundene og til gravferdsdagen som de kalla "Likstrø"

- 60 Ja
- 61 Hiem som helst, bare han var snikkar vaudt. men helst ein granbar.
- 62. Sort. Sot og vann, lidt fett i. Seinare i hida brukte dei kimbrøyt - som og at sot.
- 63. Ved 1900 tallet, helst noko seinare i Øvre Gjøddal.
- 64. Ofte laget fliser under lokket på en side. (Trinity skulle eventuelt skinnede på tipp)
- 65 Høvelspan
- 66 Med fin spass
- 67. Kjøpt ferdig. Fluit.
- 68 Ringer skulle følge med; Kaurbye salme boka ^{star inne kort} an annet.
- 69 Vet ikke
- 70 Ja. ^{eller kjend} Korsk, ~~eller~~ av granbar skyngel lang kiskew.
- 71 Har ikke hørt om dette.
- 72 Har ikke hørt om dette.
- 73 — " —
- 74. Grammene barn. Sang var skinnelig
- 75. Beretning. ^{heyrte om i det siste hunderåret.} Den gamle skitken med dags minnest ingen å ha
- 76. 7 et uthus, kassen, borkhuset f. eks.
- 77. Strøt av eies på galmet. (kinnestrob.)
- 78. Sopa galmet, og strødd med iser.
- 79. Vet ikke
- 80. — . —
- 81. — . — { Personleg har og ein einaste gang sett at det
- 82. Ja { var strødd med bar millom kuisdora og der liket lag.
- 83. Lokket på.
- 84. Prodest
- 85. Saluch
- 86. Det hendte. Ikke baren
- 87. Nei.
- 88. — . —
- 89. Ja.
- 90. Skilhet kreddes.
- 91. Nei. Men kinnene gikk lenge i sort (og har høyrte at ^{syngjetida skulle vare i eit år.})
- 92. Vet ikke
- 93. Kinnene svart, mennene også i begravelsen
- 94. Nei

13883

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

4

- 95 Tiden var kom med. Det var solaga.
- 96 Nei
- 97 Nei
- 98 For i tiden på søndag. Senere helst lørdag
- 99 For "gravøl" er "begrovelse". (Her P. J. er ikke heilt orientert i dette, og Hjellegrenne her kaller det heilt gravøl)
- 100 Takket ut. En lærer eller en annen holdt tale og sang.
- 101 Nei. Men mett for dei var kista inn i huset
- 102 For i tiden ikkje. Kinstkveid. } tok dei av lokket so dei fekk sjå liket.
- 103 - - - 2 lys. på kisten
- 104 Sambid 3 til å symbolisere den tricinige guldornen
- 105 Det ikke
- 106 - - -
- 107 - - -
- 108 - - -
- 109 Nei.
- 110 Det ikke
- 111 - - -
- 112 Nei
- 113 Det ikke
- 114 Ja for det mest, men heilt til for fa er sidan - og minn og
- 115 Etter 1920. Mer og mer } i Budea - var det helst kyrkjedanger som tokta ut liket, som det heite.
- 116 Læreren, eller en annen skikkel mann.
- 117 Nei.
- 118 - - - (Eg kan hugsa at ein skulle ha ein drann vin.)
- 119 Grammer. For gifte-gifte, for ugifte-ugifte.
- 120 Ja.
- 121 Ofte sønner for foreldre, og senere stekninga, uten å ta hensyn til alderen
- 122 Følunden først
- 123 Nei
- 124 Nei. (Detta har eg ikke hørt noko om.)
- 125 Ja
- 126 Nei, dei sette kista beint på likvogna.
- 127 Nei
- 128 Nei. Liket blei satt på vogn eller slede, og alle fylgte ut.
- 129 Nei, alle som kunne

130. — (I mine Sytti leveår minnest eg ikkje anna enn at alle kvinnor fylde med til kyrkjegarden.)
131. Fingur lanche om det.
 Det heiter her at ein skal fylje til grava.
132. Ved døren, enkelte hadde bar og strodde på veien et stykke tid av turen.
133. Nei
134. ~~Nei~~ Ja, då, på gravferdsdagen heiter dei plass. Har vore so i lang tid no.
135. Alle som er nevnt i spørsmålet.
136. Nei
137. —
138. I senere år - ca 20 år
139. Nei
140. Nei, tille i handa
141. Det går ut her.
142. Nei
143. Nei
144. Fikke lanche om det.
145. Var det uac, så var det graubar
146. Heist svart.
147. Har ikke hørt om det.
148. Ja.
149. Fikke kappkjøring, men kunne kjøre fortere.
150. Nærmeste nabo.
151. Ja, til kirkegården, men ikke til bane.
152. Nei
153. Fikke tale om her. [I gamle dagers Baidal drog dei listen på kjelke når føret var til det.]
154. Nei
155. Den tanke er fremmed her.
156. Barne seil av huset, bar liket direkte frå kjølebølet til grava.
157. Fanns ikke bare her
158. —
159. De som bar ut av huset
160. Nei
161. Ja.
162. Nei
163. Sjelden. F. eks. når det var en hjemstavn i kirkene eller i Kommunene
164. Føds, men ikke sin.

88881

- 165 Nei
- 166 Føt, men ikke sår.
- 167 Før omkr 8 år siden. 7 Būdøl far om lag 50 år siden
- 168 Nei
- 169 7 forueier
- 170 Kven kom helt i følget av vokseve menn. Men ikke etter at det var fast gravet.
- 171 Nei
- 172 Ikke noe særlig mening
- 173 En rind slakk, som rakk ned til kisten.
- 174 Ja på Krauses av toar, enkelte blomster.
- 175 Særlig til pinse. og Haufirmasjan om våren. (Blomster) Men også til jul.
- 176 Forshjellig. (Rein sjalunordar skente leggast berre halvt inne på garden)
- 177 Løfles over gjordet eller muren, og helst matten til.
- 178 Nei
- 179 Fett hjørne. halvt inne på kyrkjegarden og halvt ute foran.
- 180 Ofte sammen med en annen, ellers 6 grav siderst, uten jordefestling
- 181 Nei, begrav dem.
- 182 Gravel var føt, men begravelse 7 Būdøl og flere steder ellers =
- 183 En fast mauer i grenda 7 Būdøl (også i Trakhaing's Saknadal heiter ein nabo. Det framleis "gravd".)
- 184 Det samme
- 185 Nei.
- 186 Ikke noe særskilt 7 Būdøl had dei til "kudds" og til "følje".
- 187 Nei 7 skulde be dakt be kudds - og - be følje.
- 188 Ja
- 189 Ikke i nakolaget.
- 190 Føt i tiden 3 dager - sår 2.
- 191 Føt 3 uke 2.
- 192 Nei.
- 193 Nei
- 194 Ja.
- 195 Nei, bare de nærmest veien kaste arb. ved forki forken
- 1) 196 Bedd til gravdøls. dagen før, bedd å "følje liket" samme dagen.
- 197 ~~Had~~ Gjerdene selv. Nei (Konene gikk med beiningene.)
- 198 Nei. 7 Būdøl fekk dei noko festlegt stell, ja.
- 199 Nei

1) Dei gikk med beiningene, sendingene dagen foret.

200. { Hel sending; Smør, ost, ganne, et flesks lykke, et saulår.
 1 { F hjemmebakte kaker (brød) mjølk, og diresse kaffebrød.
 2 { 1/2 sending; 2-3 brød (hjemmeb.) og diresse småkaker.
201. F aurgangen en kane kraus med, ^{men} og mindre mat.
202. F ikke alkohol. Alkoholfritt öl berukes i alle gjestebud her.
203. Litt lenger
204. Kraus, og bløtkake, eller litt kaffebrød.
205. Rundt 1900, for det første hjemmelaget av bar.
206. Ja. Helst av bar og lyng.
207. Delvis. Siend inn litt av senn.
208. Nesten alle følges i gravene. 1-2-3 kan legges på gravene.
209. Får ofte opplevart i våpenhuset, men mer ikke.
210. Nei. men alkohulfri vin blir nok berøst.
211. F. hjemmet, eller derhvil skiltet et lokale.
212. Rundt 1900.

1) Dei som var he til kvelds hadde heil benning.

2) Dei som var he til folges hadde halv benning.